

TEOLOGIAN JA FILOSOFIAN TOHTORI
UURAS SAARNIVAARA
(1908 - 1998)
– TEOLOGISENA MONIOTTELIJANA

Lapuan hiippakunnan teologinen iltapäivä 20.3.2012

Ari Auranen

PAPIN POIKA

- Syntyi pappisperheeseen Nurmijärvellä 17.2.1908
- Perhe Inkerissä 1912-1919
- Ylioppilaaksi 1926 ja syksyllä teologiseen tiedekuntaan (opiskelijakavereina mm. Erkki Niinivaara, Martti Simojoki ja Mika Waltari)
- Merkittävänä vaikuttajana prof. Antti Pietilä (rippi ja synninpäästö)
- Historiallis-kriittisen eksegetiikan omaksuminen:
Teologisessa Aikakauskirjassa artikkeli
Mitä Deuterokesaja tarkoittaa Herran palvelijalla? (1930)
- Vaikutteita anglosaksisesta herätyskristillisyydestä
- Suomen luterilainen kirkko oli ”pietistinen kansankirkko” vielä 1930-luvulla

– NUORI TEOLOGI – PAPPI JA JATKO-OPISKELIJA

Pappisvihkimyksen Viipurissa 1930
Karstulan kappalaiseksi (1933-1939)

Khra Väinö Hawaksen kautta lestadiolaisuuteen (1934)

FL 1936 ja TL 1939

Stipendiaattina Lontoossa

Kirje prof. A.F. Puukolle:

*Helsingin yliopisto ja erittäinkin
sen teologinen tiedekunta on kohonnut huomattavasti
silmissäni täällä ollessani (1937)*

Tukeutui tässä vaiheessa historiallis-eksegeettisen raamattututkimukseen

Yhdysvaltoihin pappien kouluttajaksi

- Suomi-opiston johtaja V.K. Nikander etsi pappien kouluttajaa Pohjois-Michiganiin (1938)
- Piispa Aleksi Lehtonen suositteli Saarnivaaraa
- Nikander: *Yhtenä matkan tuloksena oli, että onnistuttiin kiinnittää seminaariin yksi Suomen lupaavampia teologeja... pastori Uuras Saarnivaara*
- Opetusaineina systemaattinen teologia, kirkkohistoria ja eksegetiikka
- Vaikutteita amerikkalaisesta fundamentalismistaja luterilaisesta ortodoksiasta

LUTHERIN JALANJÄLJISSÄ

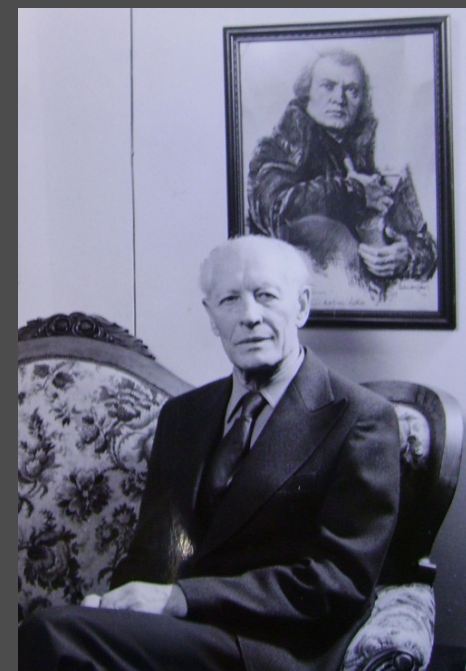
Prof. Eino Sormunen esitti tutkimusaiheeksi Lutherin näkemyksen vanhurskauttamisesta

FT, Chicago: *The Growth of Luther's teaching of justification; a re-examination of the development of Luther's teaching of justification from a Roman Catholic to an evangelical understanding* (1945)

Lutherin reformatorisen pelastuskäsityksen ajoitus vuoteen 1518 (Amerikkalainen prof. Martyn Marty puolustaa vuoden 2006 Luther-biografiassaan ajanjaksoa 1517-1518)

TT, Helsinki: *Syntisen tie vanhurskauteen ja pyhyyteen Lutherin mukaan* (1948)

Luther Discover the Gospel (1951)

RAAMATTUA RAAMATULLA -PERIAATE

Ortodoksis-fundamentalistinen raamattunäkemyys
Raamatussa itsensä todistava (*autopistia*) arvovalta

Onko Jumala todella sanonut? (1966)

Raamattua oli tutkittava hänen mukaansa historiallisesti,
mutta dogmaattisen intension valossa

Erosi Muroman ja Tiililän näkemyksistä

Tukeutui Missouri-synodin dogmaatikko Franz Pieperiin ja
anglikaaniteologi James I. Packeriin

Voiko Raamattuun luottaa? (1982)

EKUMEENINEN TAISTELIJA

Kritikoi 1950-luvun puolivälin jälkeen Kirkkojen Maailmanneuvoston ekumeniaa – polttopisteenä raamattukysymys

Kohti suurta Baabelia (1960)

Saarnivaara toi esille Neuvostoliiton ortodoksisen kirkon pappien KGB-yhteydet: metropoliitta Nikolai Neuvostoliiton KGB:n agentti

Kylmän sodan aikana Suomen ev.lut. kirkon johto ei halunnut kuunnella tätä kritiikkiä

Prof. Seikko Eskola totesi (*Kmaa* 2007) Mikko Juvan kertoneen 1970-luvulla:

Kyllä me voisimme estää sikäläisen toiminnan. Olisimme silloin täällä sankareita, mutta hinnan meidän kritiikistämme maksaisivat kristityt siellä.

HERÄTYSTEOLOGI – KUINKA ON SUN SIELUS LAITA?

- ◎ Pelastuskysymyksen liittäminen *Augsburgin tunnustuksen* kaste- ja parannusartiklojen (IX, XII) leikkauspisteeseen
- ◎ Puolusti luterilaista armonvälineteologiaa ja vastusti ns. uskovien kastetta – pohdiskeli koko luomiskautensa kasteteologiaa
- ◎ Pietistinen herätyssaarnaaja – ydinkysymyksenä mikä oli kastetun ja konfirmoidun ”nykyinen” suhde uskoon

KOTIMAISTEN KRISTILLISTEN JÄRJESTÖJEN PALVELUKSESSA

*Kansan Raamattuseuraan ja Sana-lehden johtavaksi toimittajaksi
1954-1957*

Sisälähetyssäätiöön 1957-1964

Kansanlähetykseen vuodesta 1967 alkaen

VÄSYMÄTÖN KIRJOITTAJA

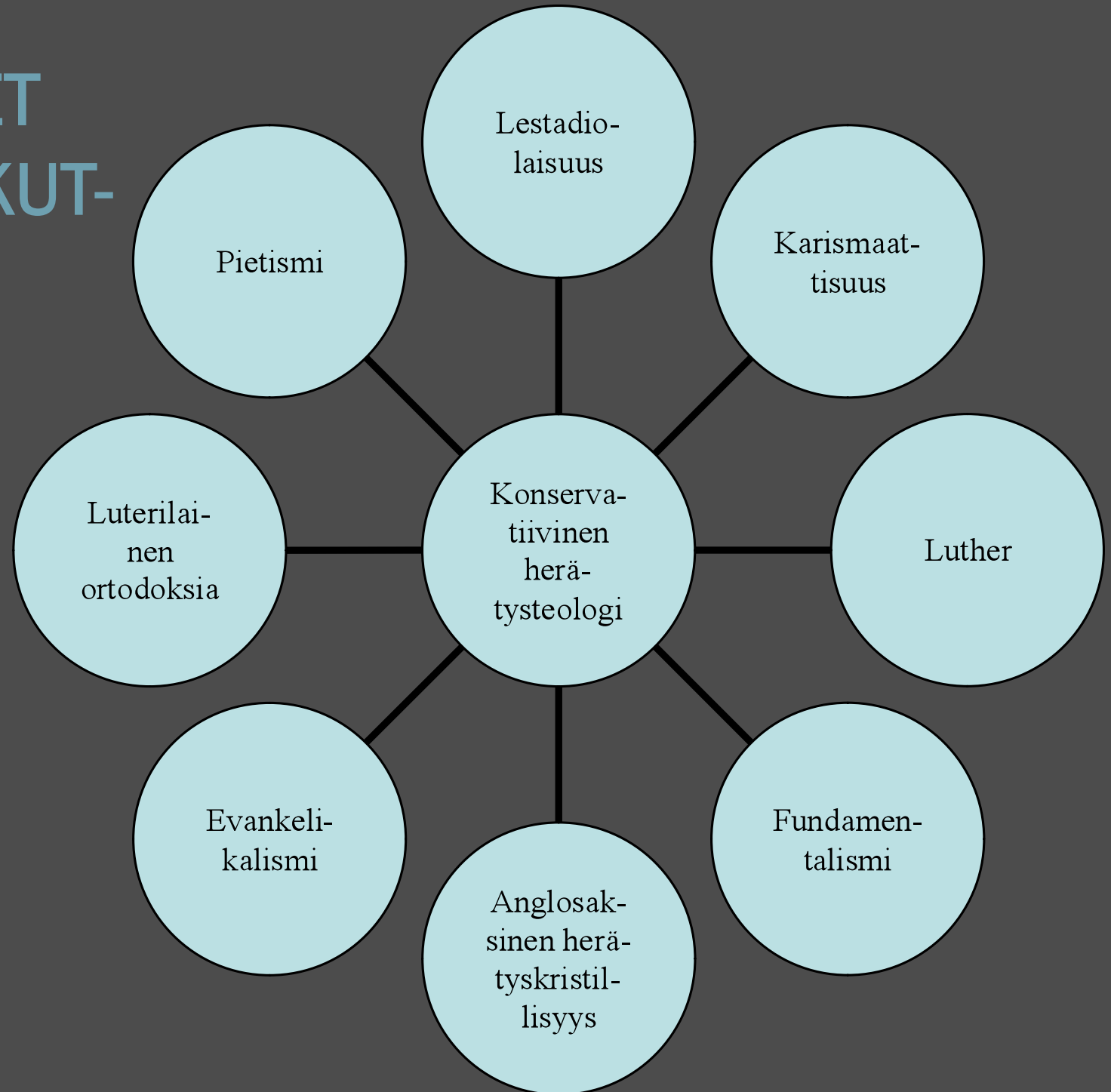
1900-luvun tuotteliaimpia suomalaisteologeja

60 kirjaa (tai kirjasta) kirkkohistorian, eksegetiikan, käytännöllisen teologian, ekumeniikan, dogmatiikan ja kreationismin aloilta, yhteensä 10 000 sivua

500 artikkelia ja lehtikirjoitusta yli 40 eri julkaisussa

Tekstejä julkaistu 13 kielellä: paitsi suomeksi ja ruotsiksi, myös norjaksi, englanniksi, saksaksi, espanjaksi, viroksi, latviaksi, liettuaksi, unkariksi, venäjäksi, japaniksi ja albaniaksi

TEOLOGISET TAUSTAVAIKUT- TEET:

MERKITYS UUSPIETISTISENÄ VAIKUTTAJANA

- a) Yhdenmukaisti heterogeenisen uuspietistisen ryhmän teologisia näkemyksiä
- b) Kirkkokritiikki sekularisaatiokehitystä kohtaan
- c) Ei pyrkinyt johtamaan uuspietistejä eksklusivistiseen seurakuntanäkemykseen
- d) Lutherista teologinen auktoriteetti
- e) Fundamentalismin ja evankelikalismin vaikutteet
- f) Liitti pelastuskysymyksen Tunnustuskirjojen opetukseen parannuksesta ja uskosta – luterilainen rippikäytäntö ”jätkikokouksiin”
- g) Eskatologinen ajan tulkinta
- h) Yleisen pappeuden sovellus mm. uskovien muodostamille pienryhmille (*ecclesiolat*), joiden tuli toimia kirkon uudistamiseksi

KIRKON PUOLESTA KIRKKOJA VASTAAN

Lupaava alku: urakehitys, opinnot, suhdetoiminta piispoihin ja professoreihin – eriytyi järjestöpapiksi, kirkkokriittisyys, poleemisuus, teologista käden vääntöä, leimautuminen, ei laskelmointia, oman tien kulkija

Luterilaisen kirkon ykseyden puolesta: uuspietistien tuli pysyä kirkossa: ei hyväksynyt prof. Osmo Tiililän eroa kirkosta 1962

”Uskovien” tuli toimia kirkon uudistamiseksi

Kirkon tunnustuskirjojen ja Lutherin teologian arvostus

Kiitos mielenkiinnosta!